

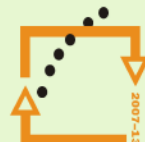
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Kněžskodvorská 33/A, 370 04 České Budějovice

Střední škola obchodu,
služeb a podnikání
a Vyšší odborná škola

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 06. 02. 2013

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_13_CJL_M

Ročník: II.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Jazyk a komunikace

Tematický okruh: Tvarosloví

Téma: Přídavná jména

Metodický list/anotace:

Žáci si zopakují rozdělení přídavných jmen, v praktických cvičeních budou doplňovat koncovky přídavných jmen tvrdých, měkkých a přivlastňovacích, budou rozlišovat významy přídavných jmen a užívat je ve větě. Cvičení možné využít jako opakování v ostatních ročnících.

Přídavná jména

ADJEKTIVA

Plnovýznamový slovní druh

Vyjadřují vlastnosti podstatných jmen nebo nějak vymezují či zpřesňují jejich význam

Ohebný slovní druh – skloňují se

Určujeme u nich rod, číslo, pád a vzor

Můžeme je stupňovat (stupňování – komparace)

Druhy přídavných jmen

1. **Jakostní (kvalifikační)** – vyjadřují jen vlastnosti (dobrý, zlý, malý)
2. **Vztahová (relační)** – vlastnost se vztahuje k jiné skutečnosti (žitný – vyrobený ze žita, otcův – patřící otci, žákovský – týkající se žáka)

Při skloňování rozlišujeme přídavná jména

1. **Tvrdá** – v 1. pádě odlišnou koncovku pro rod mužský, ženský a střední -ý, -á, -é (mladý, mladá, mladé)
2. **Měkká** – v 1. pádě j. č. stejnou koncovku pro všechny rody -í (jarní, jarní, jarní)
3. **Přivlastňovací** – otcův a matčin (patřící otci, matce – můžeme se ptát čí?) – tvoříme je od podstatných jmen rodu mužského životného označujících osobu příponou -ův, -ova, -ovo; od podstatných jmen rodu ženského označujících osoby příponou -in, -ina, -ino.

Doplňte -i/-y a rozhodněte, zda se jedná o podstatné nebo přídavné jméno

Poslal Karlov- dopis, Karlov- dopisy jsem nečetl, přišli všichni matčin- příbuzní, pozoroval jsem otcov- bratry, otcov- bratři žijí v zahraničí, nemám rád sousedov- psy, koupil jsem sousedov- psa, Smetanov- skladby se mi líbí, blahopřáli dědečkov- k narozeninám, dědečkov- sestry nepřišly, učíme se o Čapkov-, nečetl jsem Čapkov- romány, Čapkov- rodiče už zemřeli, podal jsem Milošov- ruku, Milošov- ruce jsou upracované, Aniččin- sestry jsou dospělé.

Řešení (pod. jméno, př. jméno přivlastňovací)

Poslal **Karlovi** dopis, **Karlovy** dopisy jsem nečetl, přišli všichni **matčini** příbuzní, pozoroval jsem **otcovy** bratry, **otcovi** bratři žijí v zahraničí, nemám rád **sousedovy** psy, koupil jsem **sousedovi** psa, **Smetanovy** skladby se mi líbí, blahopřáli **dědečkovi** k narozeninám, **dědečkovy** sestry nepřišly, učíme se o **Čapkovi**, nečetl jsem **Čapkovy** romány, **Čapkovi** rodiče už zemřeli, podal jsem **Milošovi** ruku, **Milošovy** ruce jsou upracované, **Aniččiny** sestry jsou dospělé.

-i píšeme u př. jmen. přivlastňovacích pouze v 1. pádě mn. čísla rodu mužského životného!

Rozlišujte př. jména tvrdá a měkká a doplňte -i/-y

Ciz- žena, roztomil- lidé, plan- poplach, platn- jízdní
řád, mohutn- strom, s leskl-m- listy, pod smrkov-m-
větvemi, letním- dny, s mysliveck-m- psy, v bíl-ch
košilích, mezi vysok-m- domy, kysel- nálev, svázan-
vězni, draz- přátelé, drz- člověk, ryz- zlato, rezav- plech,
hus- peří, holub- pírko, tradičn- pouť, trvanliv- chléb,
vanilkov- krém, nevlídn- lidé, vlídn- člověk, pohodln-
žáci, pohodov- výlet, živ- plot, živ- raci.

Řešení (př. jména tvrdá, př. jména měkká)

Cizí žena, roztomilí lidé, planý poplach, platný jízdní
řád, mohutný strom, s lesklými listy, pod smrkovými
větvemi, letními dny, s mysliveckými psy, v bílých
košilích, mezi vysokými domy, kyselý nálev, svázání
vězni, drazí přátelé, drzý člověk, ryzí zlato, rezavý plech,
husí peří, holubí pírko, tradiční pouť, trvanlivý chléb,
vanilkový krém, nevlídní lidé, vlídný člověk, pohodlní
žáci, pohodový výlet, živý plot, živí raci.

Vytvořte od zadaných vlastních jmen přídavná jména přivlastňovací a užitě je ve větách

Anička – rodiče

Aniččini

Babička – vnoučata

Babiččina

Pavla – otec

Pavlin

Barbora – muž

Barbořin

Žena – šátek

Ženin

Miloš – bratr

Milošův

Horák – sourozenci

Horákovi

Marie – svátek

Mariin

Rút – osud

Rútin

Přídavná jména vhodně spojte s podstatnými jmény

- Srdcový – srdečný – srdeční
- Měsíční – měsíčný
- Cukrový – cukerní – cukerný
- Nosní – nosný – nosový
- Hutní – hutný
- Nákladní – nákladný – nákladový
- Balicí – balící
- Hasicí – hasící
- Čisticí – čistící

Řešení

- Srdcový král, srdečný pozdrav, srdeční chlopeň
- Měsíční výkaz, měsíčná noc
- Cukrová vata, cukerní průmysl, cukerný roztok
- Nosní kapky, nosný sloup, nosová hláska
- Hutní průmysl, hutná polévka
- Nákladní vlak, nákladný život, nákladové nádraží
- Balící papír, balící žena
- Hasicí přístroj, hasící muž
- Čisticí prostředek, čistící pracovníci

Citace, zdroje a literatura

KOLEKTIV PRACOVNÍKŮ ÚSTAVU PRO JAZYK ČESKÝ
AV ČR. *Pravidla českého pravopisu*. Praha: Fortuna, 2011,
ISBN 176-1112-11.